
Jak założyć i prowadzić spółdzielnię socjalną?

Poradnik

**Marcin Juszczyk
Cezary Miżejewski
Małgorzata Oldak**

Warszawa 2009

Spis treści

WPROWADZENIE.....	4
I. POLITYKA PAŃSTWA WOBEC SPÓLDZIELCZOŚCI SOCJALNEJ.....	7
II. ZAŁOŻYCIELE SPÓLDZIELNI SOCJALNEJ.....	17
OSOBY FIZYCZNE.....	17
OSOBY PRAWNE.....	17
III. CZŁONKOWIE SPÓLDZIELNI SOCJALNEJ.....	18
IV. PROCEDURA TWORZENIA SPÓLDZIELNI SOCJALNEJ.....	18
BIZNES PLAN SPÓLDZIELNI SOCJALNEJ.....	18
STATUT SPÓLDZIELNI SOCJALNEJ.....	21
ZEBRANIE ZAŁOŻYCIELSKIE.....	22
REJESTRACJA.....	25
KOLEJNE KROKI.....	26
V. STRUKTURA ORGANIZACYJNA SPÓLDZIELNI SOCJALNEJ.....	27
VI. ŁĄCZENIE I PODZIAŁ SPÓLDZIELNI SOCJALNEJ.....	30
ŁĄCZENIE SIĘ SPÓLDZIELNI SOCJALNYCH.....	30
PODZIAŁ SPÓLDZIELNI SOCJALNEJ.....	30
VII. LUSTRACJA SPÓLDZIELNI SOCJALNEJ.....	31
VIII. LIKWIDACJA SPÓLDZIELNI SOCJALNEJ.....	34
ANEKSY:.....	36
NAJWAŻNIEJSZE AKTY PRAWNE.....	36
PRZYDATNE ADRESY INTERNETOWE.....	37
POLECANA LEKTURA.....	38
DANE KONTAKTOWE OGÓLNOPOLSKIEGO ZWIĄZKU REWIZYJNEGO SPÓLDZIELNI SOCJALNYCH.....	39
PRZYKŁADOWE DOKUMENTY:.....	40
UCHWAŁA O POWOŁANIU SPÓLDZIELNI SOCJALNEJ.	
UCHWAŁA O POWOŁANIU ZARZĄDU SPÓLDZIELNI SOCJALNEJ.	
UCHWAŁA O PRZYJĘCIU STATUTU SPÓLDZIELNI SOCJALNEJ.	
REGULAMIN WALNEGO ZGROMADZENIA SPÓLDZIELNI SOCJALNEJ.	
PROTOKÓŁ Z ZEBRANIA ZAŁOŻYCIELSKIEGO SPÓLDZIELNI SOCJALNEJ.	
PROTOKÓŁ KOMISJI UCHWAŁ I WNIOSKÓW ZEBRANIA ZAŁOŻYCIELSKIEGO SPÓLDZIELNI SOCJALNEJ.	
PROTOKÓŁ KOMISJI MANDATOWO-SKRUTACYJNEJ ZEBRANIA ZAŁOŻYCIELSKIEGO SPÓLDZIELNI SOCJALNEJ.	
LISTA OBECNOŚCI ZE SPOTKANIA ZAŁOŻYCIELSKIEGO.	
OŚWIADCZENIE CZŁONKOWSKIE.	
LISTA CZŁONKÓW ZAŁOŻYCIELI SPÓLDZIELNI SOCJALNEJ.	
DEKLARACJA CZŁONKOWSKA.	

© Krajowa Rada Spółdzielcza

Przedruk całości lub części tej publikacji możliwy jest wyłącznie za zgodą właścicieli praw autorskich. Cytowanie oraz wykorzystywanie zawartych informacji dozwolone jest z podaniem źródła.

Niniejsza publikacja została przygotowana z dochowaniem należytej staranności, w oparciu o informacje uznane za wiarygodne. Wydawca i autorzy nie ponoszą jednak odpowiedzialności za skutki zastosowania się do porad zamieszczonych w niniejszej publikacji.

Publikacja powstała w ramach projektu „Partnerstwo na rzecz ekonomii społecznej: osiedlowe spółdzielnie socjalne” współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego: Program Operacyjny Kapitał Ludzki, Priorytet VII. Promocja integracji społecznej, Działanie 7.2. Przeciwdziałanie wykluczeniu i wzmocnienie sektora ekonomii społecznej, Poddziałanie 7.2.2. Wsparcie ekonomii społecznej.

Egzemplarz bezpłatny

Warszawa 2009

WPROWADZENIE

Spółdzielnia socjalna to bardzo intrygująca forma prawna. Z jednej strony wywodzi się ona w prostej linii ze znanych prawu spółdzielczemu spółdzielni pracy, czyli podmiotów gospodarczych, w których to spółdzielcy są jednocześnie pracownikami, a z drugiej można ją uznać za formę stowarzyszenia, w którym osoby w nim uczestniczące zrzeszają się, aby wzajemnie się wspierać. To połączenie dwóch form działania jest siłą spółdzielczości socjalnej, która łączy w sobie zalety przedsiębiorstwa i organizacji pozarządowej, co z kolei umożliwia działanie na różnych polach w zależności od istniejących w danym momencie możliwości i potrzeb.

Spółdzielczość socjalna wywodzi się z Włoch, gdzie na przełomie lat siedemdziesiątych i osiemdziesiątych szukano rozwiązań umożliwiających osobom niepełnosprawnym znalezienie swojego miejsca na rynku pracy i w społeczności lokalnej. W 1981 roku rozpoczęto dyskusję nad regulacją prawną o spółdzielniach socjalnych, która 8 listopada 1991 r. zakończyła się uchwaleniem ustawy o spółdzielniach socjalnych¹. Ustawa wskazała wówczas odrębność włoskich spółdzielni od tradycyjnych spółdzielni pracy, w związku z tym, iż działają one przede wszystkim w celu zapewnienia wspólnych korzyści swoim członkom, podczas gdy spółdzielnie socjalne działają także na rzecz miejscowego środowiska.

Orientacja na społeczność lokalną spowodowała wyodrębnienie się dwóch kategorii włoskich spółdzielni socjalnych: typ A, zorientowany na świadczenie usług z szeroko pojętego zakresu opieki społecznej i typ B – zorientowany na zapewnienie zatrudnienia osobom dyskryminowanym na otwartym rynku pracy. Spółdzielnie typu A działają w sferze opieki społecznej, ochrony zdrowia, opieki nad osobami starszymi, edukacji, natomiast spółdzielnie typu B dążą do zapewnienia zatrudnienia określonym grupom zagrożonym wykluczeniem społecznym, w tym osobom niepełnosprawnym fizycznie i psychicz-

¹ Zob. Ustawa z dnia 8 listopada 1991 r. nr 381 o spółdzielniach socjalnych, w: Przedsiębiorstwo społeczne w rozwoju lokalnym, Leś E., Oldak M. (redakcja naukowa), Collegium Civitas Press, Warszawa 2007, s. 247–250.

nie/intelektualnie, aktualnym i byłym pacjentom szpitali psychiatrycznych, uzależnionym od narkotyków, alkoholikom, młodym pracownikom z rodzin problemowych, przestępcom odbywającym pozapenitencjarne formy kary. Obecnie we Włoszech istnieje około 4,5 tysiąca spółdzielni socjalnych, z czego 70 proc. świadczy usługi socjalne, a 30 proc. prowadzi programy reintegracji społeczno – zawodowej.

Po doświadczeniach włoskich pojawiły się następne. Można w tym miejscu jako przykłady wskazać greckie spółdzielnie o szczególnych celach, spółdzielnie solidarności społecznej w Portugalii, francuskie Stowarzyszenie Spółdzielcze w Interesie Społecznym, czy też specjalne formy spółdzielni pracy w Finlandii oraz Szwecji. W każdym z tych krajów szukano swoich pomysłów i rozwiązań prawnych opartych o własne doświadczenia.

Polskie rozwiązania też nie pojawiły się znikąd, bowiem niewątpliwie możemy się pochwalić własnymi, wieloletnimi doświadczeniami na przykład w obszarze spółdzielczości inwalidów i niewidomych. Niestety po 1989 roku spółdzielnie te znalazły się w impasie, uznano je za relikty PRL i pozbawiono wielu dotychczasowych uprawnień. Dlatego też potrzebne były nowe rozwiązania, nadające nowy ton rozwiązaniom spółdzielczym, a jednocześnie odwołujące się do naszych krajowych doświadczeń. Tak narodziła się **ustawa z dnia 27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych**.

Z włoskimi rozwiązaniami ma ona – tylko lub aż – wspólne idee. Nie jest w żadnym stopniu ich kopią czy automatycznym powielaniem. Powstawała w oparciu o nasze wzory oraz w środku naszych polskich swar i konfliktów. Ci, którzy uważają, że jest „nie taka”, że zawiera wiele złych rozwiązań muszą pamiętać, że jej uchwalenie poprzedziły protesty niektórych środowisk uważających, że spowoduje ona masowe oszustwa przedsiębiorców, że zaburzy konkurencję czy popsuje rynek. Dlatego też pierwsza próba uchwalenia ustawy w 2005 r. zakończyła się fiaskiem. Druga – chociaż skuteczna – próba w 2006 r. okupiona została licznymi kompromisami, które wypaczyły pierwotne przesłanie twórców ustawy. Dopiero głęboka nowelizacja uchwalona w 2009 r., nad którą środowiska społeczne pracowały ponad dwa lata doprowadziła do istotnych zmian mogących ułatwić rozwój spółdzielczości socjalnej.

Dziś, gdy mówimy o naszym polskim modelu spółdzielczości socjalnej musimy pamiętać, że spełnia on równocześnie trzy przesłanki, które może nie są widoczne na pierwszy rzut oka dla szeregowego spółdzielcy.

Po pierwsze, ustawa o spółdzielniach socjalnych wkomponowuje się w ideę budowania demokracji uczestniczącej poprzez nową wizję ładu społecznego oraz integrację społeczności lokalnych. Połączenie wartości solidarności i indywidualnego zaangażowania ekonomicznego może – choć nie musi – tworzyć nowe, aktywne formuły uczestnictwa lokalnego.

Po drugie, ustawa o spółdzielniach socjalnych może stanowić istotny element polityki wzrostu zatrudnienia poprzez wypełnianie przestrzeni lokalnej w sferze usług społecznych oraz umożliwienie zatrudnienia grup o szczególnej sytuacji na rynku pracy.

Po trzecie, ustawa o spółdzielniach socjalnych stanowi również istotny instrument procesu integracji społecznej, kreujący przewartościowanie ról zawodowych i społecznych, które umożliwiają budowanie wspólnot opartych na solidarności zamiast zależności, która często prowadzi do wyzysku w ramach zwykłej podległości pracodawca-pracownik.

Należy jednak pamiętać, że spółdzielczość socjalna to nie tylko idea, nie tylko wizja, ale również konkretne rozwiązania prawne i finansowe. Spółdzielnia socjalna to podmiot kierujący się swoimi regułami prawnymi, posiadający własne procedury postępowania. Na dzień 6 czerwca 2009 r. w Katalogu spółdzielni socjalnych² znajdowało się 165 zarejestrowanych spółdzielni socjalnych. Niniejsza publikacja ma przybliżyć czytelnikom „inżynierię” spółdzielczości socjalnej, stanowiąc jednocześnie praktyczny poradnik. Mamy nadzieję, że jej lektura przyczyni się do zainteresowania większej liczby osób tematyką powstawania i funkcjonowania spółdzielni socjalnych.

Oby było ich – czyli nas – jak najwięcej.

² <http://www.ozrss.promotion.org.pl/katalog.htm>

I. POLITYKA PAŃSTWA WOBEC SPÓŁDZIELCZOŚCI SOCJALNEJ

Polityka prowadzona przez państwo opiera się na trzech filarach: działaniach programowych, regulacjach prawnych oraz instrumentach finansowych. Spółdzielczość socjalna od początku była wyraźnie wskazywana w dokumentach programowych rządu. W najważniejszym dokumencie rządowym, czyli **Strategii Rozwoju Kraju 2007-2013**, w Priorytecie 4, którego celem jest budowa zintegrowanej wspólnoty społecznej i jej bezpieczeństwa wskazano, iż „promowana będzie integracja i aktywizacja społeczna, w szczególności rozwój instytucji zatrudnienia socjalnego, spółdzielczości socjalnej, budownictwa socjalnego, rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych, jak też rozwój kontraktów socjalnych i innych instrumentów aktywizujących, stosowanych przez służby społeczne”.

Również w **Strategii Polityki Społecznej 2007-2013** przewidziano jako jeden z celów – rozwój form ekonomii społecznej, na rzecz pobudzenia aktywizacji zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Cel ten powinien być realizowany poprzez:

- rozwój ruchu spółdzielni socjalnych oraz spółdzielni inwalidzkich,
- promowanie współpracy pomiędzy publicznymi służbami zatrudnienia a ośrodkami pomocy społecznej w zakresie spółdzielczości socjalnej,
- tworzenie lokalnych form zatrudnienia, mających na celu realizację gminnych usług o charakterze socjalnym i opiekuńczym;
- stworzenie systemu wsparcia dla powstających instytucji finansowych udzielających pomocy podmiotom ekonomii społecznej;
- włączenie samorządu terytorialnego (ze szczególnym uwzględnieniem gmin) w tworzenie systemu poręczeń i gwarancji dla powstających spółdzielni socjalnych i innych inicjatyw z zakresu ekonomii społecznej.

Problematyka spółdzielczości socjalnej pojawia się również w kolejnych Krajowych Programach na rzecz Integracji Społecznej stano-

wiących polską deklarację w ramach wspólnotowej polityki społecznej Unii Europejskiej. W ostatnim **Krajowym Programie Zabezpieczenie Społeczne i Integracja Społeczna na lata 2008-2010** wskazano wyraźnie, że w celu zwiększenia dynamiki rozwoju spółdzielni socjalnych założono przyjęcie nowelizacji ustawy o spółdzielniach socjalnych. Wśród nowych rozwiązań planowano złagodzenie proporcji pomiędzy osobami zagrożonymi wykluczeniem społecznym a pozostałymi członkami spółdzielni do stanu 50 na 50, wprowadzenie możliwości tworzenia spółdzielni socjalnych przez jednostki samorządu terytorialnego i organizacje pozarządowe oraz zwiększenie poziomu dotacji z Funduszu Pracy dla spółdzielni socjalnych. Przewidziano również zwiększenie wsparcia przy refundacji kosztów ubezpieczenia społecznego, jak również nowe rozwiązania dotyczące klauzul społecznych w zamówieniach publicznych preferujące podmioty zatrudniające osoby wykluczone społecznie. Ponadto w ramach Priorytetu VI Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki przewidziano dodatkowy komponent wspierający osoby niezatrudnione w tworzeniu spółdzielni m.in. poprzez wsparcie szkoleniowe, dotacje, czy też wsparcie pomostowe. Przewiduje się, iż w wyniku wprowadzonych zmian regulacyjnych oraz wsparcia finansowego w 2013 r. w spółdzielniach socjalnych zatrudnionych będzie od 7 do 10 tys. osób. Jednak same deklaracje programowe rządu nie zmieniały rzeczywistości. Do zmian potrzebne były regulacje prawne.

Początek regulacji prawnych poszukujących nowych form aktywizacji osób bezrobotnych i zagrożonych wykluczeniem społecznym pojawił się w związku z uchwaleniem **ustawy z 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym**, która zdefiniowała pojęcie osób wykluczonych społecznie, pojęcie zatrudnienia socjalnego, jako uczestnictwa w „inkubatorach społecznych” – Centrach Integracji Społecznej i Klubach Integracji Społecznej oraz tzw. wspierane zatrudnianie socjalne, m.in. w ramach własnej działalności w formie spółdzielni. Po raz pierwszy wskazano wówczas możliwość aktywizacji zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym opuszczających Centra Integracji Społecznej poprzez założenie spółdzielni pracy. Dla założycieli spółdzielni przewidziano wówczas możliwość zrefundowania składek na ubezpieczenie społeczne przez okres dwunastu miesięcy.

Nie był to jednak wystarczający bodziec, który zachęcałby do działania w tym kierunku. Stał się jednak podstawą do dalszych prac nad uregulowaniami prawnymi.

Pojęcie „spółdzielnia socjalna” pojawiło się w ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. W ustawie tej znowelizowano ustawę „Prawo spółdzielcze”, wprowadzając możliwość stworzenia nowego typu spółdzielni, jako specyficznego rodzaju spółdzielni pracy – nie nastawionej na zysk. Wprowadzono również formy wsparcia dla spółdzielni socjalnych ze środków Funduszu Pracy.

27 kwietnia 2006 r. Sejm uchwalił ustawę o spółdzielniach socjalnych, tworząc nowy podmiot prawny. W dalszej części publikacji zostanie ona szerzej omówiona, jednak warto przypomnieć, że w ustawie określono podstawowe zasady jakimi kieruje się spółdzielnia socjalna. Przede wszystkim wskazano, iż działa ona na rzecz:

- *społecznej reintegracji* jej członków, przez co należy rozumieć, działania mające na celu odbudowanie i podtrzymanie umiejętności uczestniczenia w życiu społeczności lokalnej i pełnienia ról społecznych w miejscu pracy, zamieszkania lub pobytu,
- *zawodowej reintegracji* jej członków, przez co należy rozumieć, działania mające na celu odbudowanie i podtrzymanie zdolności do samodzielnego świadczenia pracy na rynku pracy, a działania te nie są wykonywane w ramach prowadzonej przez spółdzielnię socjalną działalności gospodarczej.

Ponadto zawarto zapis o możliwości prowadzenia przez nią działalności:

- społecznej i oświatowo-kulturalnej na rzecz swoich członków oraz ich środowiska lokalnego,
- społecznie użytecznej w sferze zadań publicznych określonych w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Tym samym, postawiono przed nią dużo szerszy katalog celów niż przed jakimkolwiek innym podmiotem ekonomicznym, dlatego też

instytucja ta wymagała specjalnej regulacji, jak również wsparcia ze strony państwa. Istotnym elementem polityki państwa jest **instrumentarium finansowe** wspierające rozwój spółdzielczości społecznej. Istnieje szereg możliwości wsparcia podmiotów ekonomii społecznej realizujących różne usługi społeczne i działania rynkowe. W tym przypadku skupimy się wyłącznie na instrumentarium wspierających podmiotowo spółdzielnie społeczne.

**GLÓWNE ELEMENTY
WSPARCIA SPÓLDZIELNI SOCJALNYCH:**

- możliwość jednorazowego otrzymania środków z Funduszu Pracy na podjęcie działalności gospodarczej w wysokości nie przekraczającej 4-krotnej wysokości przeciętnego wynagrodzenia na każdego członka-założyciela spółdzielni społecznej oraz 3-krotnej wysokości przeciętnego wynagrodzenia na każdego członka przystępującego do już istniejącej spółdzielni społecznej;
- możliwość jednorazowego otrzymania środków z Państwowego Funduszu Osób Niepełnosprawnych przez osoby niepełnosprawne na wniesienie wkładu do spółdzielni społecznej w wysokości nie przekraczającej 15-krotnej wysokości przeciętnego wynagrodzenia, pod warunkiem, iż nie otrzymały one innych środków publicznych na ten cel;
- zwolnienie z opłat za wnioski o wpis do Krajowego Rejestru Sądowego oraz od wniosków o zmiany wpisu;
- zwolnienie z opłat za ogłoszenie wpisów w Monitorze Sądowym i Gospodarczym;
- możliwość ubiegania się o sfinansowanie ze środków Funduszu Pracy składek na ubezpieczenie emerytalne, rentowe i wypadkowe³ osób, o których mowa w art. 4 ust. 1 ustawy o spółdzielniach społecznych, w pełnej wysokości przez okres 24 miesięcy od dnia zatrudnienia oraz w połowie wysokości przez kolejne 12 miesięcy;

³ Podstawą wymiaru składek jest kwota minimalnego wynagrodzenia.

- możliwość ubiegania się o zaliczkę na opłacenie składek, o których mowa powyżej;
- możliwość ubiegania się o wsparcie ze strony jednostek samorządu terytorialnego, w szczególności: dotacje, pożyczki, poręczenia, usługi lub doradztwo w zakresie finansowym, księgowym, ekonomicznym, prawnym i marketingowym, zrefundowanie kosztów lustracji;
- możliwość skorzystania z preferencyjnego traktowania w ramach postępowań z zakresu zamówień publicznych dzięki wprowadzeniu do ustawy Prawo zamówień publicznych tzw. klauzul społecznych;
- zwolnienie z podatku dochodowego od dochodów wydatkowanych w danym roku podatkowym na cele związane z reintegracją społeczno-zawodową członków spółdzielni, w części niezaliczonej do kosztów uzyskania przychodów;
- wsparcie ze strony wolontariuszy, którzy mogą na rzecz spółdzielni socjalnej wykonywać świadczenia odpowiadające świadczeniu pracy na zasadach określonych w ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Dodatkową formą wsparcia spółdzielczości socjalnej są programy realizowane od 2005 r. przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej. Polegają one na wyłonieniu w trybie konkursowym podmiotów, których zadaniem jest udzielanie wszechstronnego wsparcia osobom zainteresowanym założeniem spółdzielni socjalnej oraz spółdzielniom już istniejącym. Początkowo w 2005 r. powstały cztery Regionalne Fundusze Ekonomii Społecznej, dzięki którym założono około 20 spółdzielni socjalnych, od 2006 r. corocznie ogłaszany jest konkurs na **Ośrodki Wsparcia Spółdzielczości Socjalnej (OWSS)**.

Zadaniem OWSS jest prowadzenie działalności w trzech obszarach:

- **usług doradczych** – najczęściej związanych z przygotowywaniem podstawowej dokumentacji spółdzielni socjalnych, np. uchwała założycielska, statut, uchwała o rozpoczęciu działalności gospodarczej;

- **usług edukacyjnych** – najczęściej kierowanych do grup inicjatywnych, chcących założyć własny podmiot społeczno-gospodarczy w formule warsztatów oraz spotkań konsultacyjnych z istniejącymi już spółdzielniami socjalnymi. Często jest to pomoc finansowa w organizowaniu tego typu spotkań. Ponadto, przedstawiciele OWSS działają w gminach, nakłaniając osoby bezrobotne do zakładania własnych spółdzielni (przykład OWSS Warszawa);
- **usług finansowych** – przyznawanie grantów na pierwsze wyposażenie spółdzielni w podstawowy sprzęt techniczny (bardzo często sprzęt komputerowy z oprogramowaniem), restrukturyzację lub ilustrację działalności, a także bardzo rzadko pożyczki i poręczenia.

Zadaniem OWSS jest wspieranie spółdzielni socjalnych zarówno na początkowym etapie ich funkcjonowania, jak i później, po rozpoczęciu działalności gospodarczej.

Tabela 1

Wykaz Ośrodków Wsparcia Spółdzielczości Socjalnej funkcjonujących w 2009 r.

Lp.	Województwo	Organizacja/podmiot prowadzący OWSS
1	Dolnośląskie	Stowarzyszenie na Rzecz Spółdzielni Socjalnych – Poznań
2	Kujawsko-pomorskie	Centrum Integracji Społecznej CISTOR w Toruniu
3	Lubelskie	Stowarzyszenie „Nowa Szansa” z Zamościa
4	Lubuskie	Stowarzyszenie na Rzecz Spółdzielni Socjalnych – Poznań
5	Łódzkie	Krajowy Związek Rewizyjny Spółdzielni Inwalidów i Spółdzielni Niewidomych w Warszawie
6	Małopolskie	Ośrodek Pomocy Społecznej w Kluczbach Agencja Rozwoju Spółdzielczości w Krakowie

7	Mazowieckie	Krajowy Związek Rewizyjny Spółdzielni Inwalidów i Spółdzielni Niewidomych w Warszawie
8	Opolskie	Urząd Miejski w Byczynie
9	Podkarpackie	Rzeszowska Agencja Rozwoju Regionalnego
10	Pomorskie	Stowarzyszenie Wama – Coop z Olsztyna
11	Podlaskie	Stowarzyszenie Wama – Coop z Olsztyna Stowarzyszenie „Nowa Szansa” z Zamościa Urząd Miasta Byczyna (dla powiatu łomżyńskiego)
12	Śląskie	Powiatowy Urząd Pracy w Rudzie Śląskiej
13	Świętokrzyskie	CARITAS Kielce
14	Warmińsko-mazurskie	Stowarzyszenie Wama – Coop z Olsztyna Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Olsztynie
15	Wielkopolskie	Stowarzyszenie na Rzecz Spółdzielni Socjalnych z Poznania
16	Zachodnio-pomorskie	Fundacja „Barka” z Poznania

Kolejnym instrumentem finansowym o znacznie większym ciężarze gatunkowym jest **Program Operacyjny Kapitał Ludzki (PO KL)** finansowany z Europejskiego Funduszu Społecznego, który to przewiduje istotny komponent adresowany do osób bezrobotnych i niepracujących mający służyć ich aktywizacji zawodowej. Działania te realizowane są w ramach Priorytetu VI – Rynek pracy otwarty dla wszystkich. Jedno z działań tego priorytetu „Działanie 6.2. Wsparcie oraz promocja przedsiębiorczości i samozatrudnienia” – obejmujący wydatki w wysokości 400,8 mln Euro – ma na celu promowanie postaw kreatywnych i przedsiębiorczych oraz wspieranie rozwiązań i inicjatyw służących tworzeniu nowych miejsc pracy w obszarze

przedsiębiorczości i samozatrudnienia. Dla realizacji tego celu przewidziany został specjalny zestaw form i instrumentów wsparcia adresowanych do osób fizycznych zamierzających rozpocząć działalność gospodarczą, w tym w formie spółdzielni lub spółdzielni socjalnej.

Zgodnie ze Szczegółowym Opiszem Priorytetów Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki w każdym województwie ogłaszany będzie przez instytucje pośredniczące konkurs na prowadzenie przez różne podmioty działań obejmujących:

- realizację wsparcia doradczo-szkoleniowego kierowanego do uczestników projektu, w tym diagnozę potrzeb szkoleniowych, opracowanie indywidualnego programu dla każdego uczestnika projektu, dobór odpowiednich metod nauczania pozwalających na zdobycie wiedzy z zakresu zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej;
- przyznanie środków na rozwój przedsiębiorczości dla wybranych uczestników projektu, którzy na etapie realizacji wsparcia doradczo-szkoleniowego zarejestrowali się w KRS, do wysokości stanowiącej równowartość 20 tys. na osobę w przypadku spółdzielni lub spółdzielni socjalnej;
- przyznanie wsparcia pomostowego w postaci indywidualnych i grupowych usług doradczo-szkoleniowych o charakterze specjalistycznym oraz pomocy finansowej wypłacanej miesięcznie w kwocie nie większej niż równowartość minimalnego wynagrodzenia obowiązującego na dzień wypłacenia dotacji przez okres od 6 do 12 miesięcy od dnia rozpoczęcia (uruchomienia) działalności gospodarczej. Ma ono ułatwić początkującemu spółdzielcy pokrycie obowiązkowych opłat ponoszonych w pierwszym okresie prowadzenia działalności gospodarczej, w tym kosztów ZUS.

W konkursach mogą brać udział wszystkie podmioty – z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych).

Priorytet VI PO KL jest wdrażany regionalnie, co oznacza, że konkursy ogłaszane są przez instytucje pośredniczące właściwe dla danego województwa. Niestety tryb konkursowy owocuje czasami tak-

że tym, iż bardzo różne instytucje realizują projekty w tym obszarze. W chwili obecnej w ramach Priorytetu VI projekt dla spółdzielni socjalnych realizuje jedynie Stowarzyszenie „Ja-Ty-My” z Łodzi.

Z kolei w ramach Priorytetu VII PO KL – Promocja integracji społecznej, przewidziano wsparcie infrastrukturalne dla podmiotów ekonomii społecznej. Na ten cel przewidziano łącznie 163 mln Euro. Wsparcie to realizowane ma być w ramach Działania 7.2. – Poddziałanie 7.2.2. – Wsparcie ekonomii społecznej, które polega na wyłonieniu na poziomie regionalnym realizatorów (beneficjentów) projektów, którymi mogą być wszystkie podmioty – z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy to osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych), które pełnić będą rolę instytucji otoczenia sektora ekonomii społecznej, świadczących kompleksowo następujące usługi:

- usługi prawne, księgowo, marketingowe, doradztwo finansowe;
- doradztwo (indywidualne i grupowe) oraz szkolenia umożliwiające uzyskanie wiedzy i umiejętności potrzebnych do założenia i prowadzenia działalności w sektorze ekonomii społecznej;
- rozwój partnerstwa lokalnego na rzecz rozwoju ekonomii społecznej;
- promocję ekonomii społecznej i zatrudnienia w sektorze ekonomii społecznej.

Działania realizowane w ramach projektów mają być realizowane na rzecz:

- podmiotów ekonomii społecznej (w tym przypadku spółdzielni socjalnych, spółdzielni pracy, spółdzielni inwalidów i niewidomych, organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o pożytku publicznym i wolontariacie);
- instytucji rynku pracy oraz pomocy i integracji społecznej (w zakresie projektów promocyjnych i partnerskich);
- oraz osób fizycznych (w zakresie doradztwa i szkoleń na temat zakładania i/lub prowadzenia działalności w sektorze ekonomii społecznej).

Zgodnie z zamierzeniami projektodawców programu operacyjnego, w skali kraju powinna powstać sieć, co najmniej 40 podmiotów wspierających sektor ekonomii społecznej, które dodatkowo będą wspierane również ze szczebla centralnego.

Ostatnim systemowym elementem wsparcia jest Program Operacyjny – **Fundusz Inicjatyw Obywatelskich 2008-2013**, w ramach którego wyodrębniono Priorytet IV Rozwój przedsiębiorczości społecznej, w ramach którego możliwe jest m.in. uzyskanie dofinansowania na realizację projektów w zakresie promocji nowych form gospodarowania i tworzenia własnych miejsc pracy, w tym spółdzielczości socjalnej. Spółdzielnie socjalne są uprawnione do aplikowania o dofinansowanie w ramach wszystkich priorytetów PO FIO.

Z przedstawionych powyżej informacji wynika, że spółdzielczość socjalna stanowi dość istotny element polityk publicznych administracji rządowej. Z drugiej strony można jednak wskazać, że szereg działań wymaga lepszej koordynacji, w tym działania edukacyjne dla lokalnej administracji rządowej i samorządowej oraz uważnego monitorowania zmian i rozwiązań prawnych i finansowych. Dlatego też, by umożliwić lepsze przełożenie działań państwa na rzeczywistość lokalną Prezes Rady Ministrów powołał specjalny międzyresortowy **Zespół do spraw rozwiązań systemowych w zakresie ekonomii społecznej**. Ma on skoordynować różne rozproszone działania i poprawić funkcjonowanie polityk publicznych. W pracach Zespołu uczestniczą również przedstawiciele spółdzielczości socjalnej.

Innym – niezwykle istotnym sposobem wzmocnienia roli spółdzielczości socjalnej jest funkcjonowanie od 2007 r. **Ogólnopolskiego Związku Rewizyjnego Spółdzielni Socjalnych (OZRSS)**. Zadaniem OZRSS jest m.in. współdziałanie i pomoc w zakładaniu spółdzielni socjalnych oraz w realizacji zadań statutowych, prowadzenie szkoleń pracowników i członków spółdzielni, inicjowanie szkolnictwa spółdzielczego. Związek ma też na celu reprezentowanie spółdzielni socjalnych i działanie na rzecz skutecznego i efektywniejszego rozwoju spółdzielczości socjalnej w ramach polityki państwa.

II. ZAŁOŻYCIELE SPÓŁDZIELNI SOCJALNEJ

OSOBY FIZYCZNE

W chwili obecnej założycielami spółdzielni socjalnych mogą być zarówno osoby fizyczne, jak i osoby prawne. Jeżeli założycielami spółdzielni socjalnej są osoby fizyczne, ich liczba nie może być mniejsza niż 5 i większa niż 50, jedynym wyjątkiem są spółdzielnie socjalne powstałe w wyniku przekształcenia się spółdzielni inwalidów lub spółdzielni niewidomych.

Według ustawy, w kręgu osób fizycznych uprawnionych do tworzenia spółdzielni socjalnej znajdują się przede wszystkim:

- **osoby bezrobotne**, w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
- osoby, o których mowa w ustawie z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym, czyli:
 - **osoby uzależnione od alkoholu lub narkotyków oraz innych środków odurzających, po zakończeniu leczenia,**
 - **bezdumni**, którzy realizują indywidualny program wychodzenia z bezdomności,
 - **byli więźniowie**, mający trudności w integracji ze środowiskiem,
 - **osoby chore psychicznie,**
 - **uchodźcy mający problemy z integracją,**
 - **niepełnosprawni**, w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
- **inne osoby**, pod warunkiem, że ich liczba nie przekracza 50% ogólnej liczby założycieli.

OSOBY PRAWNE

Spółdzielnię socjalną mogą również założyć, co najmniej, dwie spośród następujących kategorii osób prawnych:

- **organizacje pozarządowe w rozumieniu ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie;**
- **jednostki samorządu terytorialnego;**
- **kościelne osoby prawne.**

Osoby prawne po założeniu spółdzielni socjalnej zobowiązane są do zatrudnienia co najmniej 5 osób spośród tych wymienionych w art. 4 ust. 1 ustawy o spółdzielniach socjalnych w terminie 6 miesięcy od zarejestrowania spółdzielni w Krajowym Rejestrze Sądowym.

III. CZŁONKOWIE SPÓŁDZIELNI SOCJALNEJ

Członkostwo w spółdzielni socjalnej mogą nabyć:

- osoby fizyczne uprawnione do założenia spółdzielni socjalnej wymienione w art. 4 ust. 1 ustawy o spółdzielniach socjalnych, które posiadają ograniczoną zdolność do czynności prawnych;
- inne osoby, pod warunkiem, że ich praca na rzecz spółdzielni socjalnej wymaga szczególnych kwalifikacji, których nie posiadają pozostali członkowie spółdzielni i ich liczba nie przekracza 50% ogólnej liczby członków spółdzielni;
- organizacje pozarządowe w rozumieniu ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie;
- kościelne osoby prawne;
- jednostki samorządu terytorialnego;
- osoby, o których mowa w art. 4 ust. 1 ustawy o spółdzielniach socjalnych zatrudnione nieprzerwanie przez okres 12 miesięcy w spółdzielni socjalnej, której założycielami były osoby prawne.

IV. PROCEDURA TWORZENIA SPÓŁDZIELNI SOCJALNEJ

BIZNES PLAN SPÓŁDZIELNI SOCJALNEJ

Osoby, które myślą o założeniu spółdzielni socjalnej muszą tworzyć przynajmniej pięcioosobową grupę i mieć pomysł na działalność go-

spodarczą, czyli np. na sprzedaż określonych towarów, świadczenie usług (wykonywanie remontów – prace malarskie, kładzenie posadzki, glazury; usługi hydrauliczne; sprzątanie mieszkań i pomieszczeń biurowych; szkolenia komputerowe, usługi IT, usługi opiekuńcze, catering itp.), na które istnieje zapotrzebowanie na lokalnym rynku.

Na etapie przygotowań warto dobrze rozpoznać, jakie umiejętności mają przyszli członkowie spółdzielni socjalnej, jaką pracę mogliby razem wykonywać i na ile usługi lub towar, jaki chcą oferować, może znaleźć popyt. Czas poświęcony na omówienie pomysłów na działalność gospodarczą i na wstępne rozpoznanie rynku, czyli przeanalizowanie do kogo chcemy trafić z usługami lub towarami, w jaki sposób można być konkurencyjnym dla innych przedsiębiorców, to czas, od którego w dużej mierze może zależeć sukces tworzonej spółdzielni socjalnej.

O tym jak zróżnicowany może być profil działalności spółdzielni socjalnej świadczą przykłady ponad 165 istniejących spółdzielni. Dostarczają one usługi budowlane (*Spółdzielnia Handlowo-Usługowo-Produkcyjna w Byczynie, Spółdzielnia Socjalna „Pomocna dłoń” w Sosnowcu, Wielobranżowa Spółdzielnia Socjalna „Wspólna Sprawa” w Radomiu*), cateringowe (*Spółdzielnia Socjalna „Z myślą o Tobie” w Warszawie, Spółdzielnia Socjalna „Artsmak” w Poznaniu*), usługi porządkowe i pielęgnacji terenów zielonych (*Spółdzielnia Socjalna „Koziołek” w Lublinie, Spółdzielnia Socjalna „Blask” w Dobrym Mieście, Spółdzielnia Socjalna „Tajemniczy ogród” w Poznaniu*), poprzez produkcję dóbr i dostarczanie usług bardziej wyspecjalizowanych jak produkcja zabawek edukacyjnych (*Spółdzielnia Socjalna Ośrodek Szkolno-Zawodowy w Prostkach*), renowacja mebli stylowych (*Spółdzielnia Socjalna „MaxStyl” w Poznaniu*), skup surowców wtórnych (*Wielobranżowa Spółdzielnia Socjalna „Karinus” w Poznaniu*), usługi opiekuńcze (*Spółdzielnia Socjalna „Pomocna Dłoń” w Bystrzycy Kłodzkiej, Spółdzielnia Socjalna 50+ w Gdyni, Spółdzielnia Socjalna „Szansa i Wsparcie” z Chorzowa*), prowadzenie kąpieliska strzeżonego (*Spółdziel-*

nia Socjalna „Przystań” w Poznaniu), prowadzenie gospodarstwa agroturystycznego (*Spółdzielnia Socjalna „Asteria Krokus”*), kończąc na tak nietypowych, jak ręczna produkcja tradycyjnych patelni (*Romska Spółdzielnia Socjalna „Khetane” w Szczecinku*) czy szycie tradycyjnych stroi romskich (*Romska Spółdzielnia Socjalna „Sare” w Krakowie*). Niektóre spółdzielnie świadczą również usługi, które nie są powszechnie kojarzone z osobami zagrożonymi wykluczeniem społecznym, takie jak branża IT – *Spółdzielnia Socjalna „WwwPromotion” z Wrocławia* (projektowanie stron internetowych, grafika reklamowa).

Samodzielne zmierzenie się z układaniem biznesplanu, szukaniem wiedzy prawnej i wszystkimi niezbędnymi czynnościami, które pozwolą przejść od pomysłu do jego realizacji może być trudne i wymaga dużej determinacji. Dlatego też, szczególnie na początkowym etapie przygotowań, warto szukać wsparcia, informacji w instytucjach i organizacjach, które taką pomoc świadczą, np. Ośrodki Wsparcia Spółdzielczości Socjalnej, Inkubatory Gospodarki Społecznej, stowarzyszenia lub fundacje wspierające spółdzielczość socjalną. Nieocenione, dla osób chcących założyć spółdzielnię socjalną, może być również doświadczenie działających już spółdzielni socjalnych. Warto na etapie przygotowań nawiązać także kontakt z Powiatowym Urzędem Pracy, w którym należałoby się dowiedzieć na jaką pomoc można tam liczyć, bowiem założyciele spółdzielni będą potrzebować pewnego kapitału koniecznego, np. do zakupu niezbędnych materiałów, narzędzi do realizacji usług lub produkcji dóbr.

Do Powiatowego Urzędu Pracy możemy się zwrócić z wnioskiem o przyznanie środków na dofinansowanie stanowiska pracy z Funduszu Pracy.

Wniosek o przyznanie środków określa:

- kwotę wnioskowanych środków;
- rodzaj działalności gospodarczej, którą bezrobotny zamierza podjąć;
- kalkulację kosztów związanych z podjęciem działalności;

- źródła ich finansowania;
- wskazanie działań podjętych na rzecz rozpoczęcia działalności, dotyczących w szczególności pozyskania lokalu, uzyskania niezbędnych pozwoleń oraz odbycia szkoleń;
- szczegółową specyfikację wydatków w ramach wnioskowanych środków;
- przewidywane efekty ekonomiczne prowadzenia działalności gospodarczej;
- proponowaną formę zabezpieczenia zwrotu środków.

Formami zabezpieczenia są:

- poręczenie;
- weksel z poręczeniem wekslowym;
- gwarancja bankowa;
- zastaw na prawach lub rzeczach;
- blokada rachunku bankowego;
- akt notarialny o poddaniu się egzekucji przez dłużnika.

STATUT SPÓŁDZIELNI SOCJALNEJ

Jeżeli udało nam się zebrać wymaganą liczbę osób zainteresowanych założeniem spółdzielni socjalnej i mają one wyraźnie sformułowane wspólne cele, wspólny, ekonomicznie uzasadniony pomysł na działalność, powinny one stworzyć STATUT czyli dokument określający podstawowe zasady funkcjonowania oraz cele spółdzielni socjalnej.

Statut spółdzielni socjalnej musi zawierać niezbędne elementy, którymi są:

- nazwa spółdzielni zawierająca oznaczenie „Spółdzielnia Socjalna”,
- przedmiot działalności spółdzielni (działania wykonywane w ramach działalności gospodarczej wymienione zgodnie z kategoriami opisanymi w Polskiej Klasyfikacji Działalności oraz informacja, że spółdzielnia działa na rzecz reintegracji społecznej i zawodowej,

- teren działania,
- czas trwania, o ile spółdzielnia została założona na czas określony,
- prawa, obowiązki oraz zasady przyjmowania, odwoływania, wykreślenia czy wykluczania członków spółdzielni socjalnej,
- zasady wyboru, odwoływania oraz kompetencje władz spółdzielni socjalnej, w tym: Zarządu, Walnego Zgromadzenia członków oraz Rady Nadzorczej (organ kontroli wewnętrznej – wybierany, jeśli liczba członków jest większa niż 15 osób),
- zasady wprowadzania zmian w statucie,
- sposób podziału, połączenia się, a także likwidacji spółdzielni socjalnej,
- zasady podziału nadwyżki bilansowej oraz pokrywania strat,
- wysokość wpisowego, wysokość i ilość udziałów, które członek obowiązany jest zadeklarować, terminy wnoszenia i zwrotu oraz skutki niewniesienia udziału w terminie,
- możliwość wnoszenia wkładów.

Wszystkie osoby powołujące spółdzielnię socjalną powinny znać i dobrze rozumieć treść przygotowanego statutu. Na spotkaniu założycielskim, statut przyjęty poprzez uchwałę muszą podpisać wszyscy członkowie założyciele spółdzielni socjalnej.

Napisanie statutu spółdzielni socjalnej nie jest rzeczą prostą, ale niekoniecznie trzeba szukać płatnej pomocy prawników. Można przyrzeć się statutom istniejących już spółdzielni socjalnych, choć bezkrytyczne ich kopiowanie nie jest zalecane. Należałoby zapoznać się ze wzorami statutów i dostosować je do potrzeb tworzonej spółdzielni z zachowaniem zapisów obowiązkowo wymaganych.

ZEBRANIE ZAŁOŻYCIELSKIE

Kiedy etap przygotowań przyszli założyciele spółdzielni socjalnej mają już za sobą, przychodzi czas na zorganizowanie oficjalnego

spotkania założycielskiego, na którym zostanie powołana spółdzielnia. Po zakończeniu tego spotkania, rozpoczyna się proces rejestracji w sądzie i dopiero po nim można faktycznie rozpocząć działalność na rynku.

Na zebraniu założycielskim powołujemy spółdzielnię socjalną – podmiot, który do momentu zarejestrowania w Krajowym Rejestrze Sądowym nie posiada jeszcze osobowości prawnej.

Na początku zebrania członkowie założyciele podpisują listę obecności zawierającą imię i nazwisko, adres zamieszkania lub zameldowania, nr PESEL oraz podpisy członków założycieli. Pierwszym dokumentem, który powinien być przedstawiony na zebraniu założycielskim jest porządek obrad. Porządek obrad powinien zawierać wszystkie uchwały, które mają być podejmowane na zebraniu, np.: uchwałę o powołaniu spółdzielni, przyjęciu statutu oraz o wyborze władz spółdzielni. Po przedstawieniu celu zebrania i zatwierdzeniu porządku obrad wybieramy Przewodniczącego i Sekretarza zebrania. Kandydaci mogą być zgłaszani przez uczestników zebrania lub zgłosić się sami. Wybory dokonują się w trybie jawnym. Przewodniczący zebrania prowadzi spotkanie natomiast sekretarz odpowiedzialny jest za sporządzenie protokołu z zebrania. Protokół zawiera informacje, nt. przebiegu zebrania, podjętych uchwał, sposobu głosowania, liczbie głosów oraz streszczenie dyskusji.

Następnie należy podjąć uchwałę o powołaniu spółdzielni socjalnej.

Kolejnym etapem zebrania jest dyskusja nad statutem, przedstawienie uwag i poprawek, po czym należy podjąć uchwałę o przyjęciu statutu spółdzielni.

Po przyjęciu statutu wybieramy Komisję Skrutacyjną odpowiedzialną za liczenie głosów oddawanych w głosowaniach tajnych.

Następnie zgłaszamy kandydatów na członków Zarządu i wybieramy Zarząd spółdzielni w głosowaniu tajnym.

Ważne!!!

Na Walnym Zgromadzeniu przy wyborze Zarządu warto wcześniej zastanowić się kto będzie kandydował. Kandydat

na członka Zarządu nie może być w komisji skrutacyjnej – nie może liczyć głosów oddanych na siebie.

W przypadku kiedy liczba członków założycieli przekracza 15 osób należy powołać Radę Nadzorczą, która następnie powołuje Zarząd. Należy pamiętać, iż osoba będąca członkiem Rady Nadzorczej nie może być spokrewniona z członkiem Zarządu.

Po wybraniu władz spółdzielni następują wolne wnioski, następnie Przewodniczący zamyka zebranie.

Przewodniczący i sekretarz podpisują się pod wszystkimi podjętymi uchwałami oraz pod protokołem. Należy pamiętać, iż uchwały powinny być ponumerowane w odpowiedniej kolejności, zawierać datę podjęcia oraz tytuł.

Wszyscy członkowie założyciele powinni być podpisani na liście obecności z zebrania oraz powinni podpisać statut nowo powołanej spółdzielni.

Kompletną dokumentację potrzebną do zarejestrowania spółdzielni należy złożyć w ciągu 7 dni w Krajowym Rejestrze Sądowym.

Wykaz niezbędnych dokumentów z zebrania założycielskiego:

- Lista obecności
- Lista członków założycieli z pełnymi danymi osób
- Statut Spółdzielni Socjalnej
- Protokół z Zebrania Założycielskiego
- Protokół Komisji Uchwał i Wniosków
- Protokół Komisji Mandatowo-Skrutacyjnej
- Uchwała o powołaniu Spółdzielni Socjalnej
- Uchwała o przyjęciu statutu
- Uchwała o powołaniu Zarządu Spółdzielni
- Deklaracja członkowska
- Oświadczenie członkowskie w sprawie wpisowego i udziałów
- Regulamin Walnego Zgromadzenia

REJESTRACJA

Druki rejestracyjne Krajowego Rejestru Sądowego
(do pobrania w KRS):

- KRS-W5 – zgłoszenie, rejestracja podmiotu
- KRS-WK – załącznik służący do zgłaszania organów podmiotu
- KRS-WM – załącznik służący do zgłaszania zakresy działalności podmiotu
- Wzory podpisów członków Zarządu.

Wykaz dodatkowych dokumentów składanych do Krajowego Rejestru Sądowego:

Członkowie-założyciele, w zależności od swojej sytuacji, powinni uzyskać odpowiednie zaświadczenie potwierdzające, że każdy z nich należy do jednej grup uprawnionych do założenia spółdzielni socjalnej, np.:

- zaświadczenie z ośrodka pomocy społecznej potwierdzające, że osoba zamierzająca założyć spółdzielnię socjalną jest osobą bezdomną realizującą indywidualny program wychodzenia z bezdomności, w rozumieniu przepisów o pomocy społecznej, lub osobą zwalnianą z zakładu karnego, mającą trudności w integracji ze środowiskiem, o których mowa w art. 1 ust. 2 pkt 1 i pkt 6 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz.U. Nr 122, poz. 1143 z późn. zm.),
- zaświadczenie z zakładu leczenia odwykowego potwierdzające, że osoba zamierzająca założyć spółdzielnię socjalną jest osobą uzależnioną od alkoholu, po zakończeniu programu psychoterapii w zakładzie leczenia odwykowego, o której mowa w art. 1 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz.U. Nr 122, poz. 1143 z późn. zm.),
- zaświadczenie z zakładu opieki zdrowotnej potwierdzające, że osoba zamierzająca założyć spółdzielnię socjalną jest osobą uzależnioną od narkotyków lub innych środków odurzających, po zakończeniu programu terapeutycznego w zakładzie opieki

- zdrowotnej, lub osobą chorą psychicznie, w rozumieniu przepisów o ochronie zdrowia psychicznego, o których mowa w art. 1 ust. 2 pkt 3 i pkt 4 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz.U. Nr 122, poz. 1143 z późn. zm.),
- zaświadczenie z Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie potwierdzające, że osoba zamierzająca założyć spółdzielnię socjalną jest uchodźcą realizującym indywidualny program integracji, w rozumieniu przepisów o pomocy społecznej, o którym mowa w art. 1 ust. 2 pkt 7 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz.U. Nr 122, poz. 1143 z późn. zm.),
 - zaświadczenie z Powiatowego Urzędu Pracy potwierdzające, że osoba zamierzająca założyć spółdzielnię socjalną jest osobą bezrobotną, w rozumieniu przepisów o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
 - zaświadczenie z Centrum Integracji Społecznej potwierdzające, że osoba zamierzająca założyć spółdzielnię socjalną jest osobą, o której mowa w art. 1 ust. 2 pkt. 1-4, 6 i 7 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. Nr 122, poz. 1143 z późn. zm.),
 - zaświadczenie z Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie potwierdzające, że osoba zamierzająca założyć spółdzielnię socjalną jest osobą niepełnosprawną w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. z 2008 r., Nr 14, poz. 92).

KOLEJNE KROKI

By móc rozpocząć działalność spółdzielni socjalna musi uzyskać jeszcze numer **REGON** (należy wypełnić druk RG-1 wraz z załącznikiem dostępny wraz z instrukcją na stronie Głównego Urzędu Statystycznego www.stat.gov.pl i przesłać go lub złożyć osobiście we właściwym ze względu na miejsce działalności Wojewódzkim Urzędzie Statystycznym), **Numer Identyfikacji**

Podatkowej – NIP z właściwego Urzędu Skarbowego oraz otworzyć rachunek bankowy.

Rozpoczynający działalność spółdzielcy socjalni muszą również pamiętać, że są zobowiązani do zgłoszenia w ciągu 7 dni od zatrudnienia pracowników odpowiednich informacji do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (poprzez wypełnienie odpowiednich druków, np. ZUS ZUA, ZUS ZZA).

V. STRUKTURA ORGANIZACYJNA SPÓŁDZIELNI SOCJALNEJ

Najważniejszym organem spółdzielni socjalnej jest Walne Zgromadzenie. Członkowie spółdzielni socjalnych biorą udział w **Walnym Zgromadzeniu** osobiście, natomiast osoby prawne poprzez ustanowionego w tym celu pełnomocnika. Co ważne, każdemu z nich przysługuje jeden głos bez względu na liczbę posiadanych udziałów.

Do wyłącznej właściwości Walnego Zgromadzenia należy m.in.:

- 1) uchwalanie kierunków rozwoju działalności gospodarczej oraz społecznej i kulturalnej;
- 2) rozpatrywanie sprawozdań finansowych oraz podejmowanie uchwał, co do wniosków członków spółdzielni, Rady lub Zarządu w tych sprawach i udzielanie absolutorium członkom Zarządu;
- 3) rozpatrywanie wniosków wynikających z przedstawionego protokołu polustracyjnego z działalności spółdzielni oraz podejmowanie uchwał w tym zakresie;
- 4) podejmowanie uchwał w sprawie podziału nadwyżki bilansowej (dochodu ogólnego) lub sposobu pokrycia strat;
- 5) podejmowanie uchwał w sprawie zbycia nieruchomości, zbycia zakładu lub innej wyodrębnionej jednostki organizacyjnej;
- 6) podejmowanie uchwał w sprawie przystępowania do innych organizacji gospodarczych oraz występowania z nich;

- 7) oznaczanie najwyższej sumy zobowiązań, jaką spółdzielnia może zaciągnąć;
- 8) podejmowanie uchwał w sprawie połączenia się spółdzielni, podziału spółdzielni oraz likwidacji spółdzielni;
- 9) uchwalanie zmian statutu;
- 10) podejmowanie uchwał w sprawie przystąpienia lub wystąpienia spółdzielni ze związku oraz upoważnienie zarządu do podejmowania działań w tym zakresie.

Organem odpowiedzialnym za bieżące kierowanie działalnością spółdzielni socjalnej, w tym za podejmowanie decyzji niezastrzeżonych dla innych organów oraz reprezentowanie jej na zewnątrz jest **Zarząd** spółdzielni. Liczbę członków zarządu oraz sposób ich wybierania określa statut spółdzielni.

W spółdzielniach liczących więcej niż 15 członków⁴ nadzór nad działalnością spółdzielni socjalnej sprawuje **Rada Nadzorcza**, która składa się z co najmniej trzech członków spółdzielni socjalnych. Jedynie w przypadku gdy członkiem spółdzielni jest osoba prawna dopuszcza się wybór osoby nie będącej członkiem spółdzielni, wskazanej przez osobę prawną.

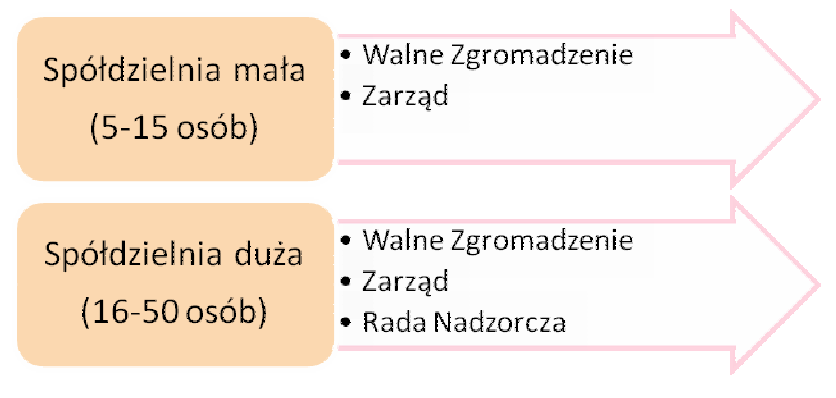
Zakres działań Rady Nadzorczej obejmuje m.in.:

- 1) uchwalanie planów gospodarczych i programów działalności społecznej i kulturalnej;
- 2) nadzór i kontrola działalności spółdzielni poprzez:
 - a) badanie okresowych sprawozdań oraz sprawozdań finansowych;
 - b) dokonywanie okresowych ocen wykonania przez spółdzielnię jej zadań gospodarczych, ze szczególnym uwzględnieniem przestrzegania przez spółdzielnię praw jej członków;
 - c) przeprowadzanie kontroli nad sposobem załatwiania przez Zarząd wniosków organów spółdzielni i jej członków;

⁴ W takim przypadku kompetencje Rady Nadzorczej wykonuje Walne Zgromadzenie.

- 3) podejmowanie uchwał w sprawie nabycia i obciążenia nieruchomości oraz nabycia zakładu lub innej jednostki organizacyjnej;
- 4) podejmowanie uchwał w sprawie przystępowania do organizacji społecznych oraz występowania z nich;
- 5) zatwierdzanie struktury organizacyjnej spółdzielni;
- 6) rozpatrywanie skarg na działalność Zarządu;
- 7) składanie Walnemu Zgromadzeniu sprawozdań zawierających w szczególności wyniki kontroli i ocenę sprawozdań finansowych;
- 8) podejmowanie uchwał w sprawach czynności prawnych dokonywanych między spółdzielnią a członkiem Zarządu lub dokonywanych przez spółdzielnię w interesie członka Zarządu oraz reprezentowanie spółdzielni przy tych czynnościach; do reprezentowania spółdzielni wystarczy dwóch członków Rady Nadzorczej przez nią upoważnionych.

Rysunek 1
Struktura organizacyjna spółdzielni socjalnej

Możliwe jest również powołanie innych organów, w skład których wchodzi członkowie spółdzielni socjalnej, pod warunkiem, że prze-

widuje to statut spółdzielni, który jednocześnie powinien w takim przypadku określić zakres uprawnień tych organów wraz z zasadami wyboru i odwoływania ich członków.

VI. ŁĄCZENIE I PODZIAŁ SPÓŁDZIELNI SOCJALNEJ

ŁĄCZENIE SIĘ SPÓŁDZIELNI SOCJALNYCH

Spółdzielnia socjalna na każdym etapie swojej działalności może połączyć się z inną spółdzielnią socjalną na podstawie uchwał Walnych Zgromadzeń łączących się spółdzielni podjętych większością 2/3 głosów.

Uchwały te powinny zawierać:

- wskazanie spółdzielni przejmującej;
- przyjęcie statutu stanowiącego podstawą dalszej działalności (statut nie może ingerować w nabyte prawa majątkowe członków spółdzielni);
- datę połączenia.

Od chwili połączenia członkowie spółdzielni przejmowanej stają się członkami spółdzielni przejmującej majątek spółdzielni przejmowanej oraz jej wierzyciele i dłużnicy przechodzą na spółdzielnię przejmującą.

PODZIAŁ SPÓŁDZIELNI SOCJALNEJ

Spółdzielnia socjalna może również podzielić się na podstawie uchwały Walnego Zgromadzenia podjętej większością 2/3 głosów. W wyniku podziału mogą powstać wyłącznie spółdzielnie socjalne.

VII. LUSTRACJA SPÓŁDZIELNI SOCJALNEJ

Każda spółdzielnia socjalna, podobnie jak inne organizacje spółdzielcze, co najmniej raz na 3 lata⁵ zobowiązana jest do poddania się badaniu lustracyjnemu.

Przedmiotem lustracji jest sprawdzenie funkcjonowania spółdzielni socjalnej pod kątem:

- **legalności**, tj. zgodności działania z obowiązującymi przepisami prawa, statutu, regulaminami i uchwałami organów statutowych spółdzielni;
- **gospodarności**, tj. celowego i oszczędnego dysponowania środkami na zasadach rachunku ekonomicznego przy zapewnieniu korzyści członkom spółdzielni oraz wykazywanej należytej dbałości o właściwe zabezpieczenie majątku;
- **rzetelności**, tj. dokumentowania czynności zgodnie ze stanem rzeczywistym.

Celem lustracji jest:

1. Sprawdzenie przestrzegania przez spółdzielnię przepisów prawa i postanowień statutu oraz uchwał i regulaminów organów statutowych i zawartych umów.
2. Zbadanie przestrzegania przez spółdzielnię prowadzenia przez nią działalności w interesie ogółu członków.
3. Kontrola gospodarności, celowości i rzetelności realizacji przez spółdzielnię jej celów ekonomicznych, socjalnych oraz kulturalnych.
4. Wskazywanie członkom na nieprawidłowości w działalności organów spółdzielni.
5. Udzielanie organizacyjnej i instruktażowej pomocy w usuwaniu stwierdzonych nieprawidłowości oraz w usprawnieniu działalności spółdzielni.

⁵ Spółdzielnie będące w stanie likwidacji zobowiązane do corocznego poddawania się lustracji.

Z wnioskiem o przeprowadzenie lustracji spółdzielni socjalnej może wystąpić:

- Walne Zgromadzenie;
- Rada Nadzorcza;
- 1/5 członków spółdzielni.

Wniosek ten następnie przekazywany jest do Zarządu spółdzielni, który jest zobowiązany do zlecenia przeprowadzenia lustracji w terminie 14 dni od dnia zgłoszenia żądania. Lustrację obejmującą okres od ostatniej lustracji w przypadku spółdzielni zrzeszonych przeprowadzają właściwe związki rewizyjne. Spółdzielnie, które nie są zrzeszone w żadnym związku rewizyjnym mogą zlecić odpłatne przeprowadzenie lustracji wybranemu branżowemu związkowi rewizyjnemu lub Krajowej Radzie Spółdzielczej.

Rodzaje lustracji:

- **Pełna**, która polega na badaniu całokształtu działalności spółdzielni;
- **Częściowa**, która polega na badaniu części działalności spółdzielni na podstawie wystąpień organów samorządowych spółdzielni do związków rewizyjnych bądź Krajowej Rady Spółdzielczej;
- **Sprawdzająca**, która ma na celu powtórne badanie lustracyjne w celu stwierdzenia prawidłowości ustaleń lustracji, które zostały zakwestionowane przez organy samorządowe spółdzielni.

Wyznaczony lustrator lub lustratorzy posiadający specjalne uprawnienia nadawane przez Krajową Radę Spółdzielczą przed przystąpieniem do badania zawiadamiają o jego rozpoczęciu organy samorządowe lustrowanej spółdzielni. W procesie lustracji mogą brać udział członkowie Rady Nadzorczej.

W trakcie wykonywania czynności lustracyjnych lustratorzy uprawnieni są do:

- 1) Dostępu do wszystkich pomieszczeń i urządzeń spółdzielni;
- 2) Przeglądania wszystkich akt i dokumentów oraz sporządzania odpisów i wyciągów, w tym ich kopiowania w formie elektronicznej. Dokumenty o wyjątkowym znaczeniu dla lustrowanej spółdzielni mogą zostać skopiowane po uzgodnieniu z Zarządem spółdzielni;
- 3) Sprawdzania stanu majątku spółdzielni oraz wnioskowania o sporządzenie kontrolnych spisów rzeczowych składników majątkowych;
- 4) Występowania do organów spółdzielni o udzielenie pisemnych lub ustnych wyjaśnień;
- 5) Występowania do pracowników spółdzielni o udzielenie pisemnych lub ustnych wyjaśnień w zakresie spraw objętych badaniem.

Po lustracji sporządzany jest protokół, który zostaje przekazany organom spółdzielni socjalnej. Na jego podstawie następnie sporządzane są wnioski polustracyjne, które powinny zostać przedstawione przez Radę i Zarząd spółdzielni na najbliższym Walnym Zgromadzeniu. Celem postępowania polustracyjnego, obejmującego m.in. zorganizowanie nie później niż 30 dni od zakończenia lustracji posiedzenia Rady Nadzorczej, na którym przedstawiane są jej wyniki, jest podjęcie działań mających na celu eliminację stwierdzonych nieprawidłowości, usprawnienie działalności spółdzielni, by uniknąć w przyszłości powtórzenia tych samych błędów i niedociągnięć. Zarząd spółdzielni zobowiązany jest do corocznego przedstawiania podmiotowi przeprowadzającemu lustrację i Walnemu Zgromadzeniu informacji o przebiegu wdrażania wniosków polustracyjnych.

Na zakończenie należy przypomnieć, że w kwestii lustracji spółdzielnie socjalne mogą liczyć na wsparcie ze strony Ośrodków Wsparcia Spółdzielczości Socjalnej⁶, w postaci:

⁶ Pełny wykaz Ośrodków Wsparcia Spółdzielczości Socjalnej funkcjonujących w ramach programu MPiPS 2009 znajduje się na str. 12-13.

- doradztwa prawno-ekonomicznego dla spółdzielni socjalnych, które w 2009 r. muszą poddać się lustracji;
- grantów dla spółdzielni socjalnych, które w 2009 r. muszą poddać się lustracji, na dofinansowanie kosztów lustracji w wysokości nie wyższej niż 10 000,00 zł.

Nowelizacja ustawy o spółdzielniach socjalnych wprowadziła również możliwość zrefundowania kosztów lustracji spółdzielni socjalnych ze środków jednostek samorządu terytorialnego.

VIII. LIKWIDACJA SPÓŁDZIELNI SOCJALNEJ

Spółdzielnia socjalna przechodzi w stan likwidacji w sytuacji gdy:

- zaprzestaje używania w nazwie oznaczenia „Spółdzielnia Socjalna”;
- liczba członków spółdzielni jest mniejsza niż 5 lub większa niż 50 z zastrzeżeniem art. 5 ust. 3 ustawy o spółdzielniach socjalnych;
- nieprzerwanie przez okres 3 miesięcy był przekroczony limit osób, o których mowa w art. 5 ust. 5 ustawy o spółdzielniach socjalnych (tzw. „fachowców”);
- doszło do naruszenia zasad podziału nadwyżki bilansowej;
- upłynął okres, na który w myśl statutu powołano spółdzielnię (w przypadku spółdzielni powołanych na czas określony);
- na dwóch kolejno po sobie następujących (w odstępach co najmniej dwóch tygodni) Walnych Zgromadzeniach podjęto zgodne uchwały większością $\frac{3}{4}$ głosów.

Środki pozostałe po likwidacji spółdzielni socjalnej, po spłaceniu zobowiązań, złożeniu do depozytu stosownych sum zabezpieczających należności sporne oraz po wydzieleniu części przeznaczanej na wypłatę udziałów, w wysokości nie większej niż 20% zostają podzielone pomiędzy członków spółdzielni socjalnej, zaś ich pozostała część przekazywana jest na Fundusz Pracy.

W sytuacji, gdy likwidowana spółdzielnia socjalna nie korzystała ze środków Funduszu Pracy, środki te w całości dzieli się pomiędzy jej członków lub też w drodze uchwały Walnego Zgromadzenia środki te przekazuje się na rzecz organizacji pozarządowych realizujących zadania wynikające z Ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, właściwego związku rewizyjnego spółdzielni socjalnych lub innych spółdzielni socjalnych.

ANEKSY:

NAJWAŻNIEJSZE AKTY PRAWNE:

- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych (Dz.U. nr 94, poz. 651 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 16 września 1982 r. Prawo spółdzielcze (Dz.U. 2003, nr 188, poz. 1848 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz.U. nr 122, poz. 1143 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U. nr 99, poz. 1001 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych (Dz.U. nr 123, poz. 776 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz.U. nr 96, poz. 873 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 3 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. nr 37, poz. 887 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 3 października 1995 r. o zasadach ewidencji i identyfikacji podatników i płatników (Dz. U. nr 42, poz. 702 z późn. zm.)
- Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z 2 grudnia 2000 r. w sprawie określenia wzorów urzędowych formularzy wniosków o wpis do Krajowego Rejestru Sądowego oraz sposobu i miejsca ich udostępnienia (Dz.U. nr 8, poz. 247)
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 10 grudnia 2003 r. w sprawie wzoru wniosków o zwrot opłacanych składek oraz trybu dokonywania ich zwrotu (Dz.U. z 2 stycznia 2004 r. nr 3, poz. 18)
- Rozporządzenie Rady Ministrów z 20 stycznia 2004 r. o Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD),
- Ustawa z 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz.U. z 2002 r. nr 76, poz. 694 ze zm.)
- Projekt ustawy o zmianie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz niektórych innych ustaw,
www.pozytek.gov.pl

PRZYDATNE ADRESY INTERNETOWE:

- **Ogólnopolski Związek Rewizyjny Spółdzielni Socjalnych:** www.ozrss.pl
- **Ogólnopolski portal spółdzielczy:** www.krs.com.pl
- **Stowarzyszenie na Rzecz Spółdzielni Socjalnych:** www.spoldzielnie.org
- **Krajowy Związek Rewizyjny Spółdzielni Inwalidów i Spółdzielni Niewidomych:** www.kzrsiisn.zpchr.pl
- **Katalog branżowy dolnośląskich spółdzielni socjalnych:** www.dss.org.pl
- **Fundacja rozwoju przedsiębiorczości społecznej „Być razem”:** www.fundacjabycrazem.pl
- **Portal społecznych przedsiębiorców:** www.ekonomiaspoleczna.pl
- **Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej:** www.mpips.gov.pl
- **Ministerstwo Rozwoju Regionalnego:** www.mrr.gov.pl
- **Departament Pożytku Publicznego Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej:** www.pozytek.gov.pl

Podstrona projektu pn. „Partnerstwo na rzecz instytucjonalizacji ekonomii społecznej”: www.es.pozytek.gov.pl

- **Portale informacyjne związane z funduszami europejskimi:** www.funduszeuropejskie.gov.pl, www.dwfefs.gov.pl, www.efs.gov.pl, www.funduszeuropejskie.gov.pl
- **Filmy powstałe w ramach projektu IW EQUAL, Partnerstwo na Rzecz Rozwoju „Cyber – ręka Lidera. Wspieranie liderów społecznych przemian w Polsce”, do pobrania na stronie:** <http://www.pracujw.org/filmy.html>

Np.:

- Włoska spółdzielnia socjalna resocjalizująca więźniów (odc. 37);
- Spółdzielnia socjalna zajmująca się osobami upośledzonymi w prowincji Mediolan (odc. 38);
- Spółdzielnia Socjalna Lo Stradello (odc. 39);
- La Cooperativa Sociale PAN (odc. 51);

- Spółdzielnia socjalna jako nowa forma działalności gospodarczej w Polsce (odc. 60);
- Spółdzielnia Socjalna „Www Promotion” (odc. 47);
- Spółdzielnia Socjalna „PRO-EKO” (odc. 56).

POLECANA LEKTURA:

- Atlas dobrych praktyk ekonomii społecznej Cz. 1, Cz. 2 , Fundacja Inicjatyw Społeczno – Ekonomicznych. Dostępny na stronie: www.ekonomiaspoleczna.pl;
- Borzaga C., Santuari A., Przedsiębiorstwa społeczne we Włoszech. Doświadczenia spółdzielni społecznych, Część II, Spółdzielnie społeczne: włoska droga do przedsiębiorstw społecznych, Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, Departament Pomocy i Integracji Społecznej, Warszawa 2005;
- Gospodarka społeczna i przedsiębiorstwo społeczne. Wprowadzenie do problematyki, Leś E. (red. naukowa), Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 2008;
- Nowa gospodarka społeczna w rozwoju regionalnym i lokalnym, Leś E., Ołdak M. (red. naukowa), Collegium Civitas Press, Warszawa 2008;
- Program Operacyjny Kapitał Ludzki dostępny na stronie: www.mrr.gov.pl
- Przedsiębiorstwo społeczne w rozwoju lokalnym, Leś E., Ołdak M. (red. naukowa), Collegium Civitas Press, Warszawa 2007;
- Szczegółowy Opis Priorytetów PO Kapitał Ludzki dostępny na stronie: www.efs.gov.pl;
- Zasady Wyboru Projektów w ramach PO Kapitał Ludzki dostępne na stronie: www.dwfefs.gov.pl;
- Z teorii i praktyki gospodarki społecznej, Leś E., Ołdak M. (red. naukowa), Collegium Civitas Press, Warszawa 2006.

Przedmiotem działania Ogólnopolskiego Związku Rewizyjnego Spółdzielni Socjalnych jest m.in.:

- Promocja i wspieranie idei społecznej spółdzielczości socjalnej.
- Działanie na rzecz szeroko rozumianej reintegracji społecznej i zawodowej.
- Zapewnienie zrzeszonym w nim spółdzielniom socjalnym pomocy w ich działalności statutowej.
- Współdziałanie i pomoc w zakładaniu spółdzielni socjalnych oraz w realizacji zadań statutowych.
- Prowadzenie szkoleń pracowników i członków spółdzielni, inicjowanie szkolnictwa spółdzielczego.
- Prowadzenie działalności instruktażowej, doradczej, wydawniczej, kulturalnej, społeczno-wychowawczej.
- Inicjowanie i rozwijanie kooperacji i współpracy między spółdzielniami oraz współdziałanie z placówkami naukowo-badawczymi.
- Współdziałanie w doskonaleniu samorządu spółdzielczego oraz współpraca z samorządami gospodarczymi.
- Reprezentowanie interesów zrzeszonych spółdzielni wobec organów administracji państwowej i samorządu terytorialnego.
- Przeprowadzanie lustracji spółdzielni socjalnych.
- Prowadzenie wszelkiej innej działalności ułatwiającej spółdzielniom realizację ich celów statutowych i przedmiotu działania. Pozyskiwanie i alokacja publicznych środków krajowych i zagranicznych.

Kontakt:

Prezes Zarządu:
Marcin Juszczyk
tel./fax 077 414 45 11; 500 129 226
e-mail: info@spoldzielnia.byczyna.pl

Przewodniczący Rady Nadzorczej:
Jerzy Lamprecht
tel. 501 689 575
e-mail: biuro@promotion.org.pl

Adres korespondencyjny:
46-220 Bieczyna, Polanowice 94

Więcej informacji na temat OZRSS: www.ozrss.pl

PRZYKŁADOWE DOKUMENTY:

UCHWAŁA NR ... O POWOŁANIU SPÓŁDZIELNI SOCJALNEJ ...

Zebrani w dniu ... postanawiają założyć Spółdzielnię Socjalną, której pełna nazwa brzmieć będzie: Spółdzielnia Socjalna ... z siedzibą w ...
Uchwała niniejsza została przyjęta przez zebranych jednogłośnie.

Sekretarz zebrania:

Przewodniczący zebrania:

.....

.....

UCHWAŁA O POWOŁANIU ZARZĄDU SPÓŁDZIELNI ...

Zebrani na spotkaniu założycielskim Spółdzielni Socjalnej ... w dniu ... określają liczbę członków Zarządu na trzy osoby.

Zebrani zgłosili następujące kandydatury na Prezesa Zarządu:

.....

.....

.....

W wyniku tajnego głosowania kandydaci na Prezesa Zarządu otrzymali następującą liczbę głosów:

.....-..... głosów

.....-..... głosów

.....-..... głosów

Zebrani zgłosili następujące kandydatury na członków Zarządu:

.....

.....

W wyniku tajnego głosowania kandydaci na członków Zarządu otrzymali następującą liczbę głosów:

.....- głosów

.....- ... głosów

.....- ... głosów
Stosownie do powyższego zebrani powołują na członków Zarządu Spółdzielni następujące osoby:

.....- **Prezes Zarządu**
.....- **Zastępca Prezesa Zarządu**
.....- **Zastępca Prezesa Zarządu**

Sekretarz zebrania:

Przewodniczący zebrania:

.....

UCHWAŁA

O PRZYJĘCIU STATUTU SPÓŁDZIELNI SOCJALNEJ ...

Zebrani na spotkaniu założycielskim Spółdzielni Socjalnej ... w dniu ... podjęli uchwałę o przyjęciu Statutu Spółdzielni.

Uchwała została podjęta jednogłośnie.

Sekretarz zebrania:

Przewodniczący zebrania:

.....

REGULAMIN WALNEGO ZGROMADZENIA SPÓŁDZIELNI SOCJALNEJ ...

§ 1.

Walne Zgromadzenie obraduje na podstawie Statutu Spółdzielni Socjalnej ... i niniejszego Regulaminu.

§ 2.

1. Do uprawnień Walnego Zgromadzenia należy:
 - Uchwalenie Regulaminu Walnego Zgromadzenia.
 - Wybór członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej.
 - Rozpatrywanie odwołań od uchwał Zarządu wniesionych przez członków Spółdzielni.

- Rozpatrywanie skarg członków Spółdzielni na działalność Zarządu.
 - Uchwalenie wysokości składek członkowskich na kolejny rok kalendarzowy.
 - Rozstrzyganie w sprawach, w których statut nie określa kompetencji innych władz Spółdzielni.
2. Uchwały Walnego Zgromadzenia sprzeczne z przepisami prawa i postanowieniami Statutu Spółdzielni podlegają zaskarżeniu na drodze sądowej.

§ 3

Każdy członek dysponuje tylko jednym mandatem do głosowania.

§ 4

W Walnym Zgromadzeniu mają prawo uczestniczyć z głosem doradczym osoby zaproszone przez Zarząd lub w uzgodnieniu z Zarządem.

§ 5

Walne Zgromadzenie jest ważne i zdolne do podejmowania uchwał, gdy zostało zwołane zgodnie ze Statutem i gdy uczestniczy w nim:

- w pierwszym terminie, co najmniej połowa członków,
- w drugim terminie bez względu na liczbę obecnych członków.

§ 6

1. Walne Zgromadzenie zwołuje Zarząd raz w roku. O terminie, miejscu i porządku obrad Walnego Zgromadzenia członkowie Spółdzielni powinni być zawiadamiani listem poleconym lub w inny skuteczny sposób, co najmniej na 14 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia.
 2. Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie zwołuje Zarząd w razie ważnej potrzeby:
 - na podstawie własnej uchwały
 - na pisemny wniosek, co najmniej połowy członków Spółdzielni.
- Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie obraduje wyłącznie nad sprawami dla których zastało zwołane.

§ 7

Otwierający obrady zarządza wybór Przewodniczącego i Sekretarza Walnego Zgromadzenia.

§ 8

Walne Zgromadzenie powołuje w miarę potrzeby:

1. Komisję Mandatowo-Skrutacyjną w składzie 3 osób, której zadaniem jest:
 - sprawdzenie kompletności obecności członków Spółdzielni,
 - obliczanie i ogłaszanie wyników głosowania,
 - wykonywanie innych czynności technicznych związanych z głosowaniem.
2. Komisję Uchwał i Wniosków w składzie 2 osób, dla rozpatrzenia pod względem formalnym i merytorycznym zgłoszonych wniosków i przedłożenia ich, po sformułowaniu, do decyzji Walnemu Zgromadzeniu.

§ 9

Każda Komisja wybiera ze swojego grona Przewodniczącego. Ustalenia Komisji zapadają zwykłą większością głosów. Członkowie Komisji Mandatowo-Skrutacyjnej nie mogą kandydować do władz Spółdzielni.

§ 10

Z czynności komisji sporządza się protokoły. Protokoły podpisane przez Przewodniczącego Komisji przekazuje się Sekretarzowi Walnego Zgromadzenia. Przewodniczący Komisji lub ich członkowie składają Walnemu Zgromadzeniu sprawozdanie z czynności Komisji i przedstawiają wnioski.

§ 11

Walne Zgromadzenie może obradować wyłącznie w sprawach objętych porządkiem obrad podanym do wiadomości członkom Spółdzielni. Walne Zgromadzenie może skreślić z porządku obrad poszczególne sprawy lub odroczyć je do następnego Walnego Zgromadzenia, a także zmienić kolejność rozpatrywania spraw w porządku

obrad. Czynności dokonane przez Walne Zgromadzenie przed odroczeniem terminu lub skreśleniem spraw z porządku obrad są ważne. Sprawy pominięte w porządku obrad a ważne zdaniem wnioskodawcy mogą zostać włączone do porządku obrad większością kwalifikowaną 2/3 głosów obecnych na Walnym Zgromadzeniu.

§ 12

Po przedstawieniu sprawy, zamieszczonej w porządku obrad, Przewodniczący Walnego Zgromadzenia otwiera dyskusję, udzielając głosu w kolejności zgłaszania się. Członkom Zarządu przysługuje prawo zabierania głosu poza kolejnością. W sprawach formalnych Przewodniczący udziela głosu poza kolejnością.

§ 13

Uchwały Walnego Zgromadzenia są podejmowane zwykłą większością głosów. Głosowanie podczas Walnego Zgromadzenia odbywa się jawnie, poza wyborami lub odwołaniem członków Zarządu, które przeprowadza się w sposób tajny pod rygorem nieważności. Wyniki głosowania po przeliczeniu przez Komisję Skrutacyjną ogłasza Przewodniczący Walnego Zgromadzenia.

§ 14

Kandydatów do Zarządu zgłaszają do Komisji Mandatowo-Skrutacyjnej uczestnicy Walnego Zgromadzenia spośród członków Spółdzielni. Do zgłoszenia kandydata nieobecnego na Walnym Zgromadzeniu konieczna jest jego pisemna zgoda na kandydowanie. Kandydaci obecni na Zgromadzeniu na wezwanie Przewodniczącego Zgromadzenia składają ustne oświadczenie, co do zgody na kandydowanie.

Wybory przeprowadza Komisja Mandatowo-Skrutacyjna.

Wybory przeprowadza się przy pomocy kart wyborczych, na których umieszczone są nazwiska i imiona kandydatów w kolejności alfabetycznej.

Za głosy nieważne uważa się karty wyborcze, na których skreślono wszystkich kandydatów, a także karty nieczytelne lub karty, na których pozostawiono liczbę kandydatów większą niż liczba miejsc w danym organie Spółdzielni.

Za osoby wybrane uważa się osoby, które otrzymały największą liczbę głosów.

Przy równej liczbie głosów przeprowadza się dodatkowe głosowanie.

§ 15

Walne Zgromadzenie w głosowaniu tajnym wybiera Zarząd Spółdzielni na okres 4 lat w składzie 3 osób:

Prezesa Zarządu,
Członka Zarządu,
Członka Zarządu.

§ 16

Po ogłoszeniu wyników wyborów Zarząd Spółdzielni zbiera się na pierwszym posiedzeniu, celem ukonstytuowania się. Z zebrania konstytucyjnego sporządzony zostaje protokół, który następnie jest przedstawiany Walnemu Zgromadzeniu.

§ 17

Z obrad Walnego Zgromadzenia sporządza się protokół, który powinien zawierać datę, porządek obrad, krótki przebieg dyskusji, oświadczenia złożone do protokołu, treść podjętych uchwał. Protokół podpisują Przewodniczący i Sekretarz Walnego Zgromadzenia.

Przy uchwałach należy podawać liczbę oddanych głosów „za jej przyjęciem” i głosów przeciwnych. Lista obecności w Walnym Zgromadzeniu stanowi załącznik do protokołu.

§ 19

Po wyczerpaniu wszystkich spraw zamieszczonych w porządku obrad Walne Zgromadzenie jest zakończone i Przewodniczący ogłasza jego formalne zamknięcie.

PROTOKÓŁ Z ZEBRANIA ZAŁOŻYCIELSKIEGO

Spółdzielni Socjalnej ... odbytego w dniu ... we ... w lokalu ...
W zebraniu wzięli udział obecni według załączonej listy.

Zebranie otworzył Pan ..., który przedstawił zebranych ideę założenia Spółdzielni Socjalnej ..., której celem nadrzędnym byłoby prowadzenie wspólnego przedsiębiorstwa w oparciu o osobistą pracę członków, działającego w szczególności poprzez wspólną działalność gospodarczą oraz wyodrębnioną działalność społeczną, oświatowo-kulturalną i społecznie użyteczną w sferze zadań publicznych.

Zebrani zaaprobowali przedstawiony projekt. W wyniku jawnego głosowania, na Przewodniczącego zebrania jednogłośnie wybrano Pana ..., a na Sekretarza Panią ..., po czym jednogłośnie przyjęto następujący porządek obrad:

1. Otwarcie obrad Zebrania Założycielskiego.
2. Wybór Przewodniczącego i Sekretarza Zebrania.
3. Zatwierdzenie porządku i regulaminu obrad.
4. Wybór Komisji Mandatowo-Skrutacyjnej.
5. Wybór Komisji Uchwał i Wniosków.
6. Podjęcie uchwały o powołaniu Spółdzielni Socjalnej ...
7. Zapoznanie się z projektem Statutu Spółdzielni Socjalnej ...
8. Dyskusja nad Statutem.
9. Podjęcie uchwały o przyjęciu Statutu.
10. Podjęcie uchwały o wyborze Zarządu.
11. Wolne głosy i wnioski.

Do zaproponowanego porządku obrad nie zgłoszono żadnych uwag.

W tym miejscu przewodniczący ogłosił przejście do punktu czwartego porządku obrad, czyli wyboru Komisji Skrutacyjnej. Do Komisji Skrutacyjnej zgłoszono według kolejności następujące kandydaty:

.....
.....

Wszyscy kandydaci wyrazili zgodę na kandydowanie. W wyniku głosowania kandydaci do Komisji Skrutacyjnej otrzymali następującą liczbę głosów:

..... – głosów
..... – głosów.

Wobec powyższego ww. osoby zostały wybrane członkami Komisji Skrutacyjnej.

Następnie Przewodniczący ogłosił przejście do punktu piątego porządku obrad, czyli wyboru Komisji Uchwał i Wniosków. Do Komisji zgłoszono według kolejności następujące kandydatury:

.....
.....

Wszyscy kandydaci wyrazili zgodę na kandydowanie. W wyniku głosowania kandydaci do Komisji Uchwał i Wniosków otrzymali następującą liczbę głosów:

..... – głosów
..... – głosów.

Wobec powyższego ww. osoby, zostały wybrane członkami Komisji Uchwał i Wniosków.

Przewodniczący przedstawił zebrany projekt uchwały o powołaniu Spółdzielni Socjalnej Uchwała o powołaniu Spółdzielni Socjalnej ... stanowiąca *załącznik* do niniejszego protokołu została przyjęta w głosowaniu jawnym jednogłośnie.

Następnie Przewodniczący zebrania zapoznał zebranych z projektem Statutu Spółdzielni Socjalnej ... stanowiącym *załącznik* do niniejszego protokołu. W toku dyskusji nad przedłożonym projektem nie zgłoszono żadnych uwag. W związku z powyższym przystąpiono do głosowania. W głosowaniu jawnym jednogłośnie przyjęto uchwałę o przyjęciu Statutu, stanowiącą *załącznik* do niniejszego protokołu.

W tym miejscu Przewodniczący ogłosił przejście do punktu dziesiątego porządku obrad, czyli wyboru członków Zarządu.

Na Prezesa Zarządu zgłoszono kandydatury:

.....
.....
.....

Kandydaci wyrazili zgodę na kandydowanie. W wyniku głosowania tajnego kandydaci na Prezesa Zarządu otrzymali następujące ilości głosów:

..... – głosów
..... – głosów
..... – głosów.

Głosowało osób; wszystkie głosy ważne.

Następnie na członków Zarządu zgłoszono następujące kandydatury:

.....
.....
.....

Wszyscy kandydaci wyrazili zgodę na kandydowanie. W wyniku tajnego głosowania kandydaci na członków Zarządu otrzymali następujące ilości głosów:

..... – głosów
..... – głosów
..... – głosów.

Stosownie do powyższego ww. osoby, uchwałą stanowiącą *załącznik* do niniejszego protokołu, zostały wybrane na członków Zarządu w składzie:

..... – Prezes Zarządu
..... – Członek Zarządu
..... – Członek Zarządu

W tym momencie Przewodniczący ogłosił przejście do ostatniego punktu obrad.

W wolnych głosach nie zgłoszono żadnych uwag ani wniosków.

W związku z tym Przewodniczący kończąc zebranie podziękował wszystkim zebranym za obecność.

Na tym obrady zakończono.

Sekretarz zebrania:

Przewodniczący zebrania:

.....

.....

Załączniki:

1. Lista członków założycieli Spółdzielni Socjalnej
2. Lista obecności ze spotkania założycielskiego

3. Statut Spółdzielni Socjalnej
4. Uchwała o powołaniu Spółdzielni Socjalnej
5. Uchwała o przyjęciu Statutu Spółdzielni Socjalnej
6. Uchwała o powołaniu Zarządu Spółdzielni Socjalnej
7. Protokół Komisji Uchwał i Wniosków
8. Protokół Komisji Mandatowo-Skrutacyjnej.

PROTOKÓŁ KOMISJI UCHWAŁ I WNIOSKÓW

Zebrania Założycielskiego Spółdzielni Socjalnej ... odbytego

Komisja Uchwał i Wniosków ukonstytuowała się następująco:

1. Przewodniczący komisji
2. Członek komisji

Komisja przedstawiła uczestnikom Walnego Zgromadzenia projekt uchwały:

- I. Uchwała nr ... o powołaniu Spółdzielni Socjalnej ...**, która została w głosowaniu jawnym przyjęta jednogłośnie.
- II. Uchwała nr ... o przyjęciu Statutu Spółdzielni Socjalnej ...**, która została w głosowaniu jawnym przyjęta jednogłośnie.
- III. Uchwała nr ... o powołaniu członków Zarządu Spółdzielni Socjalnej ...**

Zebrani na spotkaniu założycielskim Spółdzielni Socjalnej ... w dniu ... określają liczbę członków Zarządu na trzy osoby.

Zebrani zgłosili następujące kandydatury na Prezesa Zarządu:

.....

W wyniku tajnego głosowania kandydaci na Prezesa Zarządu otrzymali następującą liczbę głosów:

..... – głosów
 – głosów
 – głosów.

Zebrani zgłosili następujące kandydatury na członków Zarządu:

.....
.....
.....
W wyniku tajnego głosowania kandydaci na członków Zarządu
otrzymali następującą liczbę głosów:

..... – głosów
..... – głosów
..... – głosów.

Stosownie do powyższego zebrani powołują na członków Zarządu Spółdzielni następujące osoby:

..... – **Prezes**
..... – **Zastępca Prezesa**
..... – **Zastępca Prezesa.**

Sekretarz zebrania:

Przewodniczący zebrania:

.....
.....
Członkowie Komisji:

.....
.....

PROTOKÓŁ KOMISJI MANDATOWO-SKRUTACYJNEJ

Zebrania Założycielskiego Spółdzielni Socjalnej ... odbytego ...

- I. Komisja Mandatowo-Skrutacyjna ukonstytuowała się następująco:
Przewodniczący komisji
Sekretarz komisji
Członek komisji
- II. Komisja stwierdza, że Zebranie Założycielskie jest ważne i zdolne do podejmowania uchwał i uczestniczy w nim członków.
- III. Uchwała o powołaniu Spółdzielni Socjalnej została przyjęta w głosowaniu jawnym jednogłośnie.

- IV. W głosowaniu jawnym jednogłośnie przyjęto uchwałę o przyjęciu Statutu Spółdzielni Socjalnej
- V. Do Komisji Mandatowo-Skrutacyjnej uczestnicy Zebrania Założycielskiego zgłosili spośród członków Spółdzielni następujących kandydatów na funkcję członka Zarządu:
1.
 2.
 3.

Kandydaci wyrazili zgodę na kandydowanie.

W wyniku głosowania członkami Zarządu Spółdzielni zostali:

1. liczba głosów
2. liczba głosów
3. liczba głosów

Następnie w wyniku głosowania wybrano Prezesa Zarządu Spółdzielni:

1. liczba głosów
2. liczba głosów
3. liczba głosów

Członkowie komisji:

Przewodniczący komisji

Sekretarz komisji

Członek komisji

**LISTA OBECNOŚCI
ZE SPOTKANIA ZAŁOŻYCIELSKIEGO
SPÓLDZIELNI SOCJALNEJ „...”,
KTÓRE ODBYŁO SIĘ DN. ... w**

Lp.	Imię i nazwisko	Podpis

OŚWIADCZENIE CZŁONKOWSKIE

Imię i nazwisko:

W związku z przystąpieniem do Spółdzielni Socjalnej ..., zgodnie z postanowieniami Statutu Spółdzielni, deklaruję wpłatę **wpisowego** w kwocie ... zł (*słownie: ...*).

Ponadto deklaruję wpłatę na rzecz **kapitału udziałowego**:

(*liczba udziałów*) udziałów po zł (*słownie:*).

.....
miejsowość, data

.....
podpis wstępującego

LISTA CZŁONKÓW ZAŁOŻYCIELI SPÓŁDZIELNI SOCJALNEJ ...

IMIĘ I NAZWISKO	DATA URODZENIA	MIEJSCE URODZENIA	ADRES ZAMIESZKANIA	DOWÓD OSOBISTY	PESEL

Uwaga:

Członkowie – założyciele Spółdzielni Socjalnej obecni na Zebraniu Założycielskim w dniu r., stosownie do obowiązujących przepisów prawnych, złożyli następujące dokumenty:

1. Deklarację członkowską przystąpienia do Spółdzielni Socjalnej
2. Zaświadczenie Powiatowego Urzędu Pracy o statusie osoby bezrobotnej lub Zaświadczenie Centrum Integracji Społecznej lub Zaświadczenie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie.

DEKLARACJA CZŁONOWSKA NR .../...
PRZYSTĄPIENIA DO SPÓŁDZIELNI SOCJALNEJ ...

Niniejszym deklaruję chęć przystąpienia do Spółdzielni Socjalnej ... i zobowiązuję się do przestrzegania statutu oraz uchwał organów Spółdzielni oraz oświadczam, że jestem osobą uprawnioną do członkostwa w Spółdzielni Socjalnej

imię i nazwisko
adres zamieszkania
nr telefonu
e-mail
data i miejsce ur.
dowód osobisty seria nr
PESEL
.....

miejsowość, data

podpis wstępującego

Przyjęto/nie przyjęto w poczet członków Spółdzielni zgodnie z Uchwałą Nr... z dnia ...

Członek Zarządu

Członek Zarządu

NOTATKI

